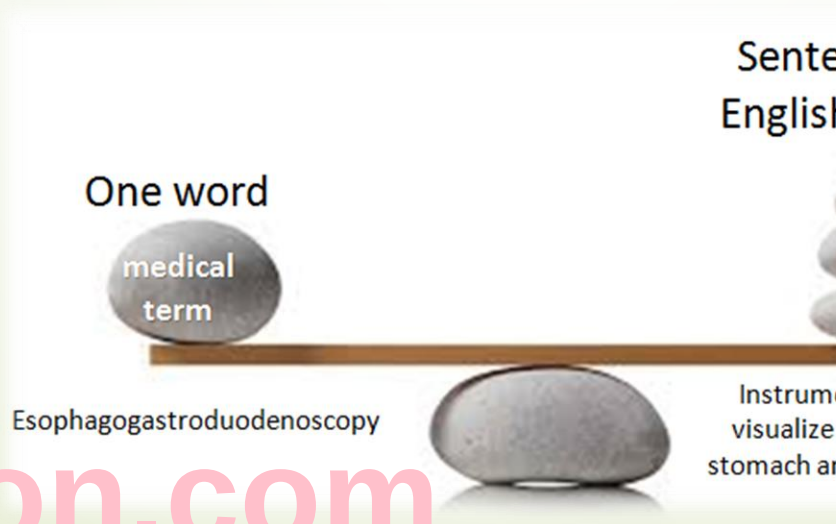

اسلامي جمهوري دولت
زده کړو وزارت
ست پوهنتون
طب پوهنځی

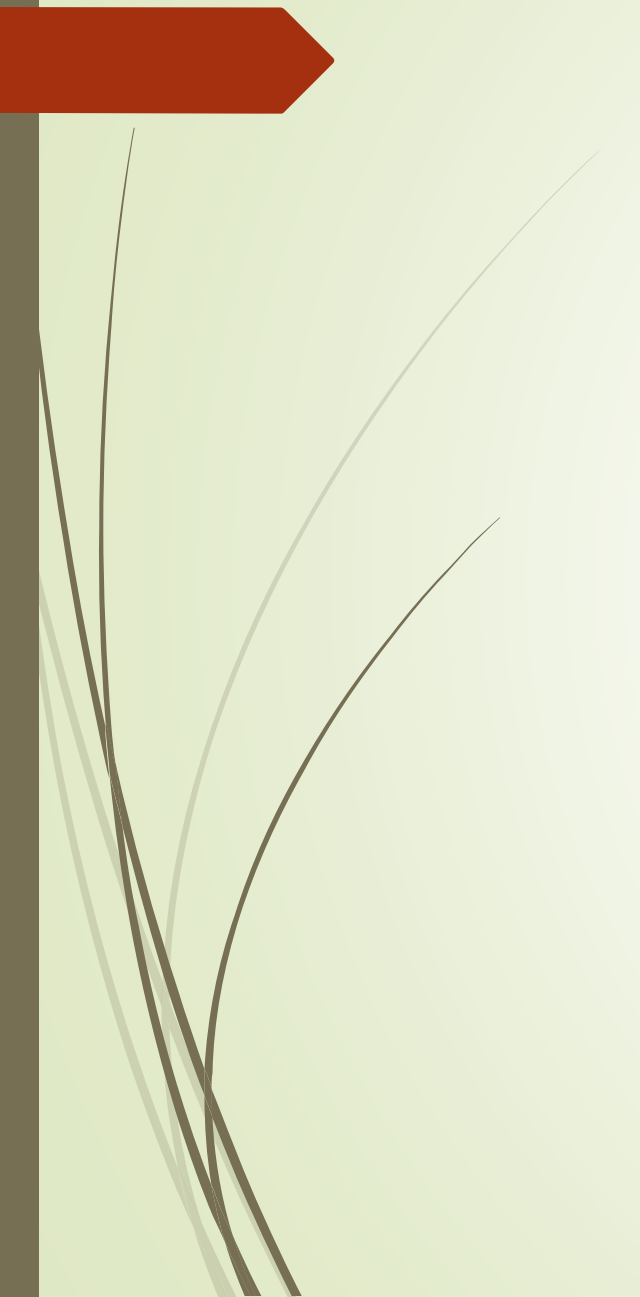
ترمينالوژي

Word parts and roots

Bost university

Ketabton.com

Contents

Word Parts

Combining Forms

Word Derivations

Pronunciation

Symbols

Abbreviations

Words Ending In x

Suffixes Beginning With rh

• د یوه لغات ویشل په خپلو اجزاو باندید یوه لغات یا کلیمې ویشل د هغه په سیلابونو باندې د سپیلنگ او پرونانسېشن د زده تر ټولو غوره لاره ده، ځکه چې دا لاره کولای شی چې ستاسو سره د غټو لغاتونو په یادولو کې مرسته وکړي. دا په دې معنی چې که چیرې یوه کلیمه د خبرو په کوچنیو ټوټو ووېشو، هره ټوټه یې خپله یو سیلاب دی. لکه په لاندې مثالونو کې:

1. assistant = ass / is / tant (3 syllables)
2. organization = or/ gan /i / sa/ tion (5 syllables)

Word part

- يوه کلمه د دریو برخو څخه جوړه ده:

۱:پیشوند

۲:رېښه

۳:پسوند

- Suffixe+prefixe=affixes

- د کلمې برخې

د هرې روغتيايي او طبي کلمې بنسټيزه برخه رېښه ده. دا د لفظ اصلي بنسټ معرفي کوي. او دا د لفظ هغه برخه ده کومې ته چي prefixes او suffixes او يا په عبارت مختاري او وروستاري او يا پشوندونه او پسوندونه ورافافه کيږي

- Words are formed from roots, prefixes, and suffixes.

مثلاً یوه ساده کلیمه (learn) کولای شو د روت وروستاری او مختاری د تشریح کولو لپاره استعمال کړو. learn په معنی د زده کولو دیکه چیرې موږ د وروستاري د learn په کلیمه باندې علاوه کړو، نو د لغات معنی ته تغیر ورکوی چی leaner په معنی د زده کوونکی دیاو که چیري موږ د relearn په کلیمه اضافه کړو، نو په نتیجه کي د relearn چي د بیا ځلې زده کړې په معنی دی، ترې حاصل په شی. ددې څخه دا مطلب اخیستلای شو چی وروستاری او متخاری د یوه لغات په root کښې په معنایې ډول تغیر راویستلای شی.

- Marrow bone
- marrow bean

- په یاد ولری چې ورته رینه بنایي د مطالعې په مختلفو برخو کې مختلف معنا ولري.
- د myel رینه مایع یا مغز معنی لري marrow یا میرو کېدای شي د هډوکي مغز کی پلي شي.

د hard scler یا سخت معنی لري خو بنایي همدا راز د سترګې د سپینې لپاره هم وکارول شي.

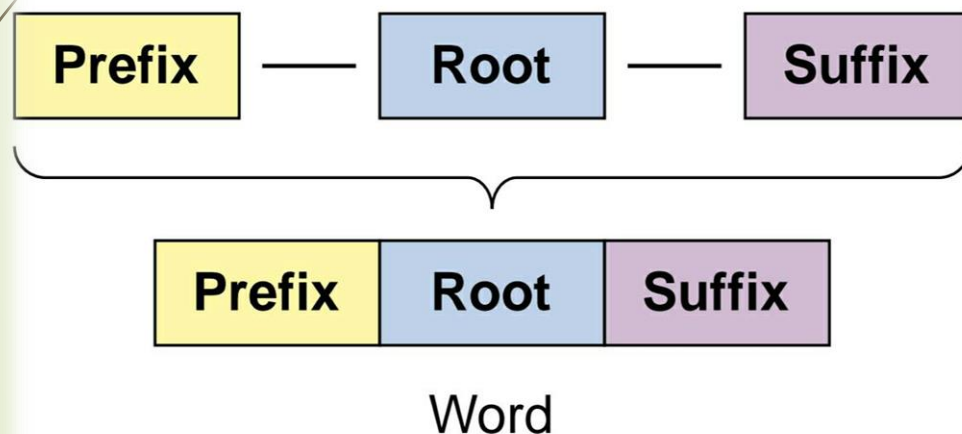
- ځینې وخت مرکبې کلمې د یوه څخه له ډیرو رینو لرونکي دي.
- بېلګې: ځینې مرکب طبي الفاظ cardiovascular دي د زړه او وینې رګونو پورې اړه لري یا په معنی دی. او همدارنګه ځینې مرکب طبي الفاظ urogenital دي چی په تناسلي سیستم پورې اړه لري.

suffix

د لنډو کلمو یا د کلیمو لړۍ ده چې د root په پای کې اضافه شي ترڅو د دې يعني رېښې معنی تعدیل او متغیره کړي.

Prefix

د لنډو کلمو یا د کلیمو لړۍ ده چې د root په سر کې اضافه شي ترڅو د دې يعني رېښې معنی تعدیل او متغیره کړي. یعنی چی د رېښې څخه مخکې د دې معنی تعدیل کړي.

prefix root word suffix

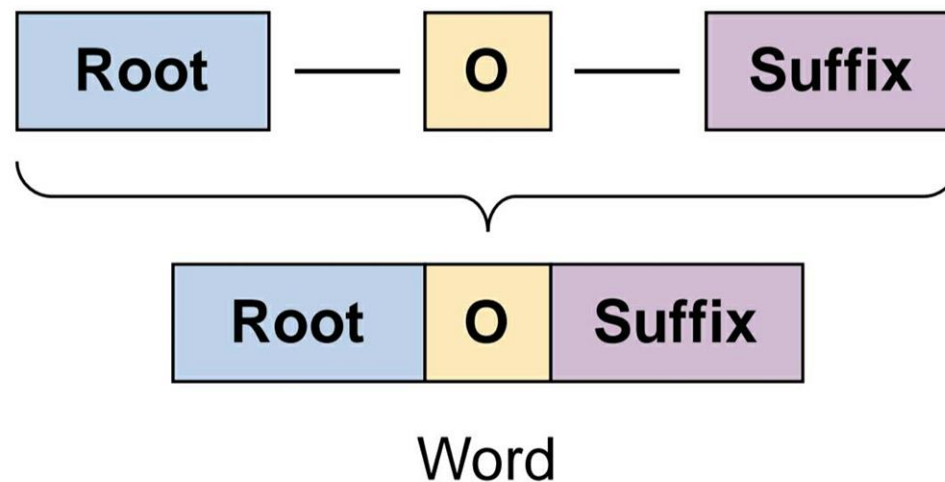
uncomfortable
irregularly
disorganised
unconfidently
disrespectfully

Combining Forms

- کله چې يو suffix چي په consonant سره پيل شوي وي ، وه ريښې ته اضافه کوو ، عموماً د o توري د ريښې او وروستۍ په مينځ کېږي اضافه کوو. چې دا کار زموږ سره په تلفظ کې مرسته کوي.

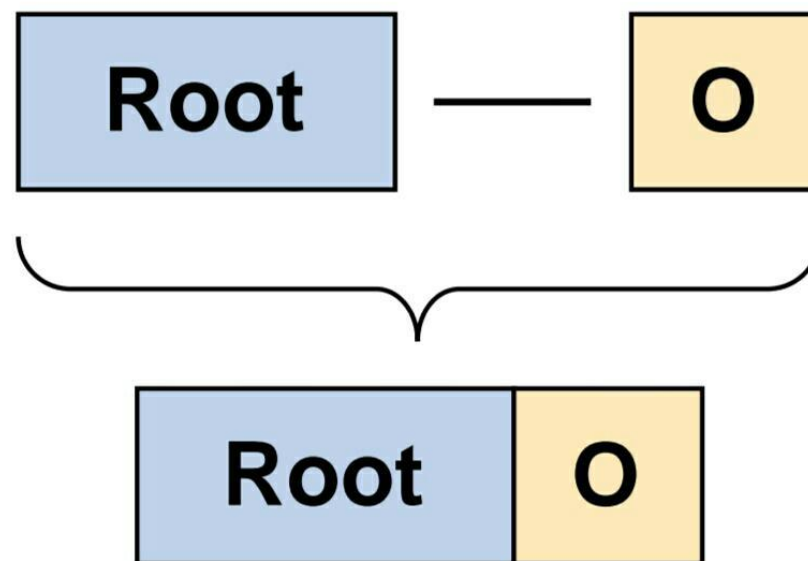
Root	Suffix begin With consonant	Compound word
Radi means radius	Therapy	Radi o therapy
Spermat means sperm	Genesis	Spermat o genesis

• Combining vowel

هغه واوله حرف چي د رېښه او وروستاړي سره يو ځای کړی چي دا حرف عموماً د o حرف او کله کله د i او هم کيدای شي.

• هغه ريښی چي د يو ځای کوونکي واول سره ونډول شي د جمعې فورمي په نوم ياديږي.

Combining form

یادونه: هغه وروستاری چی په واول حروفو باندی پیل شوی وی ، د رېښې سره د یوځای په صورت کښې کوم بل حرف نه اضافه کوو

مثلاً د itis وروستاری چی د التهاب په معنی دی یعنی دا په دې معنی که چیری یو حرف itis وروستاری باندی ختم شوی وی ، د هماغه برخې د التهاب په معنی دی لکه په لاندی بېلگو کښې:

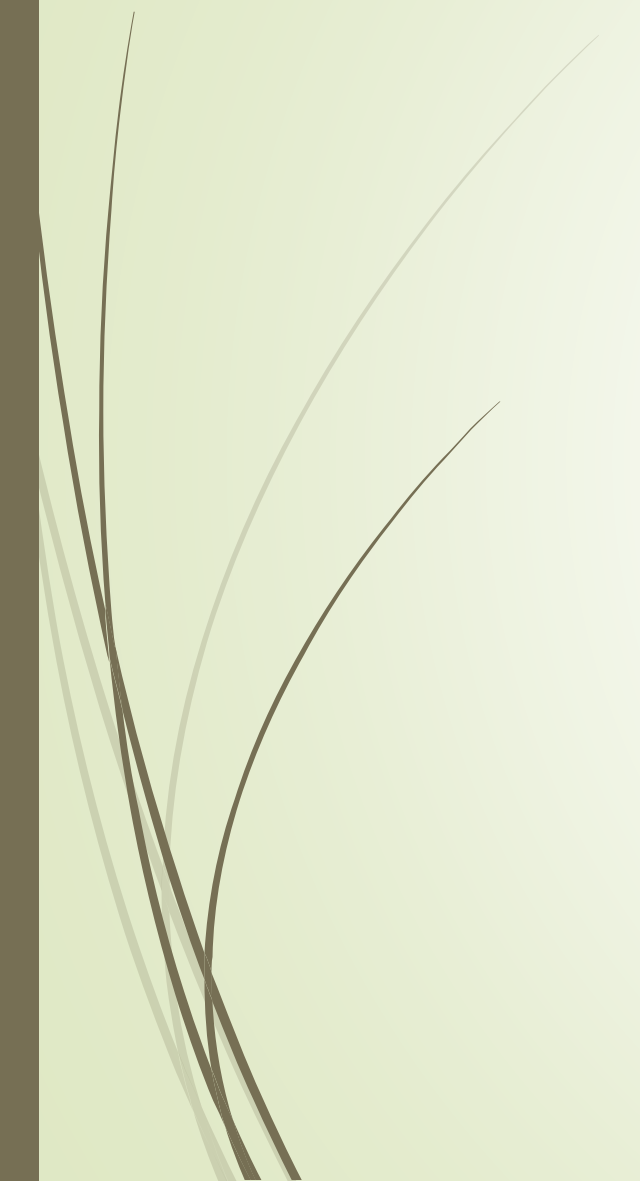
Root	Suffix	Combining form	Meaning
Neur	Itis	Neuritis	Inflamation of a nerve
Tonsil	Itis	Tonsillitis	Inflamation of tonsil

Examples of combining form according to systems

1. Combining form for Body Systems Cardiovascular

❖ angi/o	vessel
❖ aorto/o	aorta
❖ arteri/o	artery
❖ cardi/o	heart
❖ coron/o	heart
❖ phleb/o	vein
❖ ven/o	vein

2- Combining form for Body Systems Digestive

❖ an/o	anus
❖ append/o	appendix
❖ cholecyst/o	gallbladder
❖ col/o	colon
❖ duoden/o	duodenum
❖ esophag/o	esophagus
❖ gastr/o	stomach
❖ hepat/o	liver
❖ ile/o	ileum
❖ jejun/o	jejunum
❖ or/o	mouth
❖ pancreat/o	pancreas
❖ pharyng/o	pharynx
❖ proct/o	anus and rectum
❖ rect/o	rectum
❖ sigmoid/o	sigmoid
❖ stomat/o	mouth

3- Combining form for Body Systems Endocrine

❖ adren/o	adrenal
❖ Hypophys	pituitary
❖ oophor/o	ovary
❖ ovari/o	ovarian
❖ orchi/o	testis
❖ pancreat/o	pancreas
❖ parathyroid/o	parathyroid
❖ pituitar/o	pituitary
❖ thym/o	thymus
thyroid/o	thyroid

4- Combining form for Body Systems Reproductive

❖ cervic/o	cervix
❖ vagin/o	vagina
❖ hyster/o	uterus
❖ mamm/o	breast
❖ uter/o	uterine
❖ oophor/o	ovary
❖ salping/o	fallopian tube
❖ balan/o	penis
❖ orch/o	testis
❖ prostat/o	prostate
❖ scrot/o	scrotum

5- Combining form for Body Systems Skeletal

❖ arthr/o	joint
❖ chondr/o	cartilage
❖ cost/	rib
❖ crani/o	skull
❖ ligament/o	ligament
❖ my/o	muscle
❖ muscul/o	muscle
❖ myel/o	bone marrow
❖ oste/o	bone
❖ pelv/o	pelvis
❖ vertebr/o	vertebra

6- Combining form for Body Systems Respiratory

❖	alveol/o	alveolar
❖	bronch/o	bronchial tube
❖	cyan/o	blue
❖	laryng/o	larynx
❖	nas/o	nose
❖	rhin/o	nose
❖	pharyng/o	pharynx
❖	phren/o	diaphragm
❖	pneumon/o	lung
❖	tonsill/o	tonsils
❖	trache/o	trachea

7- Combining form for Body Systems Urinary

- ❖ cyst/o urinary bladder
- ❖ nephr/o kidney
- ❖ ren/o renal
- ❖ pyl/o renal pelvis
- ❖ ureter/o ureter
- ❖ urethr/o urethra

8- Combining form for Body Systems Nervous

❖ cerebell/o	cerebellum
❖ cerebr/o	cerebrum
❖ encephal/o	brain
❖ medull/o	medulla
❖ myel/o	spinal cord
❖ neur/o	nerve

9- Combining form for Body Systems Miscellaneous

❖	aur/o	ear
❖	ot/o	ear
❖	cutane/o	skin
❖	derm/o	skin
❖	myring/o	eardrum
❖	ocul/o	eye
❖	onych/o	nail
❖	ophthalm/o	eye
❖	pil/o	hair
❖	retin/o	retina
❖	trich/o	hair
❖	ungu/o	nail

Word Derivations

لکه څنګه چې یادونه وشوه ، د طبي کلمې زیاتره برخې د یوناني (G) او لاتیني (L) څخه راځي. دوی زیات په زړه پوري دي ، سره له دې چې ممکن زده کړې کې مرسته وکړي.

د مثال په توګه ، muscle کليمه د mouse د لاتیني کلمې څخه راځي چې د د مورک معنی لري ځکه چې د عضلاتو حرکت داسې انګیرل کېده لکه چې mouse ته ورته وي.

Pronunciation

هغه لاره چې په کومې کي چي يوه ژبه يا يوه ځانگړې کلمه بيان يا تلفظ شوې وي.

Word part

لکه څنگه چې تاسو يې په چاپ کې پيژنئ. د خبرو يوې برخې ته word part ته ويل کيږي. شايد په تلفظ کې بدلون ومومي کله چې دوی په بيلا بيلو لارو سره يوځای کيږي. لکه په relearn او learner کې.

Vowel واول حروف که چیری په خپل سر باندی د pronunciation علامه ونلري په لنډ ډول تلفظ کیریلکه په لاندي مثالونو کښې:

(a) as in hat
(e) as in met
(i) as in bin
(o) as in some
(u) as in run

(ā) as in say
(ē) as in tea
(ī) as in lie
(ō) as i hose
(ū) as in sue

واول حروفو په په سر کې یو لنډه کرښه دا د اوږد تلفظ لپاره ورکوي:

پاملرنه وکړئ چې لغاتونه ښايي په يوه ځای کېنې نسبت بل ځای څخه توپير ولري. د هرې کلمې لپاره يوازې يو تلفظ ورکول کيږي. دلته ، مگر د توپير لپاره چمتو کوو. کله چې په يوه متن کېنې تلفظونه موجود وي ځينې وختونه ستونزمن دي چې پوه شي کوم چې pronunciation بايد وکاږل شي که چيرې متغير شي حتی ژباړه يې ممکن توپير پيدا کړي

نرمه او سخته C او G

نرمه په racer کې چې داسې به ليکلی وي

RĀ-cer

او سخته C په candy چې داسې به ليکلی وي

KAN-DĒ

نرمه په page کېنې چې داسې به ليکلی وي

pāj

او سخته په grow چې داسې به ليکلی وي

grŌ

TABLE 1-1 Silent Letters and Unusual Pronunciations

LETTER(S)	PRONUNCIATION	EXAMPLE	DEFINITION OF EXAMPLE
ch	k	chemical <i>KEM-i-kl</i>	pertaining to chemistry
dys	dis	dystrophy <i>DIS-trō-fē</i>	poor nourishment of tissue
eu	u	euphoria <i>ū-FOR-ē-a</i>	exaggerated feeling of well-being
gn	n	gnathic <i>NATH-ik</i>	pertaining to the jaw
ph	f	pharmacy <i>FAR-ma-sē</i>	a drug dispensary
pn	n	pneumonia <i>nū-MŌ-nē-a</i>	inflammation of the lungs
ps	s	pseudo- <i>SŪ-dō</i>	false
pt	t	ptosis <i>TŌ-sis</i>	dropping
rh	r	rheumatic <i>rū-MAT-ik</i>	pertaining to rheumatism, a disorder of muscles and joints
x	z	xiphoid <i>ZIF-oyd</i>	pertaining to cartilage attached to the sternum

Symbols

Symbols

1 ^{<0>}	primary
2 ^{<0>}	secondary (to)
Δ	change (Greek, delta)
Ⓕ	left
Ⓖ	right
↑	increase(d)
↓	decrease(d)
♂	male
♀	female
°	degree
>	greater than
<	less than
#	number, pound
×	times

د يوه لغت د ليکلو
لنډې طريقې ته
سمبول ويل کېږي ،
چې دا زموږ سره په
ليکلو کې مرسته
کوي ، تر څو زياته
ليکنه په لږ وخت کې
وکولاى شو.

Abbreviations

مخففات د لغات د لیکلو داسی یو حالت لکه د یوه سمبول ده ،خو دا بیا کیدای شی چی یو ډول ابریوېشن په مختلفو ځایونو کېنې مختلفې معناوی ولری.

ABBREVIATIONS

History and Physical Examination

ADL	Activities of daily living
BP	Blood pressure
bpm	Beats per minute
C	Celsius (centigrade)
CC	Chief complaint
c/o	Complains of
EOMI	Extraocular muscles intact
ETOH	Alcohol (ethyl alcohol)
F	Fahrenheit

HEENT	Head, eyes, ears, nose, and throat
h/o	History of
H & P	History and physical
HPI	History of present illness
HR	Heart rate
Hx	History
I & O	Intake and output
IPPA	Inspection, palpation, percussion, auscultation
IVDA	Intravenous drug abuse
NAD	No apparent distress
NKDA	No known drug allergies

ABBREVIATIONS

P	Pulse	PET	Positron emission tomography
PE	Physical examination	PICC	Peripherally inserted central catheter
PE(R)RLA	Pupils equal (regular) react to light and accommodation	postop	Postoperative
PMH	Past medical history	preop	Preoperative
pt	Patient	PSS	Physiologic saline solution
R	Respiration	RATx	Radiation therapy
R/O	Rule out	Rx	Drug, prescription, therapy
ROS	Review of systems	SPECT	Single photon emission computed tomography
T	Temperature	TNM	(Primary) tumor, (regional lymph) nodes, (distant) metastases
TPR	Temperature, pulse, respiration	UV	Ultraviolet
VS	Vital signs		
WD	Well developed		
WNL	Within normal limits		
w/o	Without		

Diagnosis and Treatment

ABC	Aspiration biopsy cytology
AFP	Alpha-fetoprotein
BS	Bowel sounds
bx	Biopsy
CAM	Complementary and alternative medicine
Ci	Curie (unit of radioactivity)
C & S	Culture and (drug) sensitivity (of bacteria)
CT	Computed tomography
D/C, dc	Discontinue, discharge
Dx	Diagnosis
EBL	Estimated blood loss
ICU	Intensive care unit
I & D	Incision and drainage
MET	Metastasis
MRI	Magnetic resonance imaging
NSS	Normal saline solution
PCA	Patient-controlled analgesia

Views for Radiography

AP	Anteroposterior
LL	Left lateral
PA	Posteroanterior
RL	Right lateral

Orders

AMA	Against medical advice
AMB	Ambulatory
BRP	Bathroom privileges
CBR	Complete bed rest
DNR	Do not resuscitate
KVO	Keep vein open
NPO	Nothing by mouth (Latin, <i>non per os</i>)
OOB	Out of bed
QNS	Quantity not sufficient
QS	Quantity sufficient
STAT	Immediately
TKO	To keep open

Drug abbreviations are located in Chapter 8.

استثناءات

- که چیری یوه لغت په x ختم شوی وي که ووغواړو چی یو وروستاری ورباندی اضافه کړو نو x په یا گباندی بدلوو لکه په لاندی مثال کښې:
 - coccyx (terminal portion of the vertebral column) becomes coccygeal (kok-SIJ-e-al), to mean “pertaining to the coccyx”
 - thorax (chest) becomes thoracotomy (thor-a-KOT-o-me) to mean “an incision into the chest.”
 - pharynx (throat) becomes pharyngeal (fa-RIN-jē-al), to mean “pertaining to the throat”
- که چیری یو وروستاری په rh باندی پیل شوی وی نو د ریښې سره د یو ځای کولو په صورت کی یې r ډبل کیږی.
 - hem/o (blood) + -rhage (bursting forth) = hemorrhage (a bursting forth of blood)
 - men/o (menses) + -rhea (flow, discharge) = menorrhea (menstrual flow)

Key Terms

acronym

AK-rō-nim

An abbreviation formed from the first letter of each word in a phrase

combining form

A word root in combination with a vowel used to link the root with a suffix. Combining forms are shown with a slash between the root and the vowel, as in *neur/o*.

prefix

PRE-fix

A word part added before a root to modify its meaning

root

The fundamental unit of a word

suffix

SU-fix

A word part added to the end of a root to modify its meaning

له ملتيا مو نږي نږي مننه ستاسو کشر ورور اسدالله فرزاد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library